

بر مبنای ۸ محور اصلی و بیش از ۲۰۰ شاخص ارزیابی می‌کنیم. در سال گذشته، حدود ۵۰ شرکت را در این مدل قرار دادیم. نتایج نشان می‌دهند که اشتغال، بهره‌وری و سرمایه‌گذاری در این شرکت‌ها به ترتیب ۱۶، ۸۹ و ۳۵۰ درصد رشد داشته است. فقط ۵ شرکت بودند که وضعیت مناسبی نداشتند و در برخی از شاخص‌ها، رشدشان کم شده بود.

تعداد ایران: مشکل ۵ شرکت مذکور چه بوده است؟

اشکال اول مربوط به مدیریت بد این شرکت‌ها بود. مشکل دوم به طمع ورزی برخی از شرکت‌ها برای تغییر کاربری و سوء استفاده از اموال شرکت برمی‌گشت.

تعداد ایران: خصوصی سازی در سنوات گذشته از

لحاظ کمی به چه صورت بوده است و در قیاس با دیگر کشورها، ایران در چه جایگاهی قرار دارد؟

همان طور که پیش‌تر هم عرض کردم، در ۵ سال گذشته حدود ۶۸ میلیارد دلار واگذاری داشته‌ایم.

در خصوص مقایسه با دیگر نقاط جهان، من با اطمینان عرض می‌کنم که اگر ظرف ۲ تا ۳ سال گذشته، در جایگاه اول نباشیم، نهایتاً در بین ۳ کشور برتر از حیث خصوصی سازی قرار داریم. این موضوع، هم از لحاظ ارزش و هم حجم واگذاری‌ها می‌باشد. حتی در کشوری مثل ترکیه، حجم کل واگذاری‌ها چیزی در حدود ۳۶ الی ۳۷ میلیارد دلار بوده است.

تعداد ایران: آیا با نظر کسانی که معتقدند دولت سود

سهام عدالتی را که واگذار کرده - به علت زیان‌ده بودن برخی از شرکت‌ها - از محل صندوق ذخیره ارزی پرداخت می‌کند، موافقت می‌کنید؟

کسانی که چنین حرفی می‌زنند یا ناآگاهند و یا مغرض. تاکنون ۵۶ شرکت به سهام عدالت مربوط شده‌اند که این شرکت‌ها، در حقیقت گل سرسبد شرکت‌های ایران هستند. به نظر شما چه شرکت‌هایی بهتر از فولادی‌ها، صنایع مس، چادرمو و گلگهر وجود دارند؟

مطمئناً ۵۶ شرکت سهام عدالت، جزو سودده‌ترین شرکت‌های ایران هستند. به علاوه، اطلاعات و صورت‌های مالی شرکت‌های بزرگ در روزنامه‌های کثیرالانتشار منتشر می‌شود و سود و زیان آنها از محل‌های مختلف، مشخص است. بر اساس آمارهای سازمان، سود شناسایی شده شرکت‌های سهام عدالت در سال‌های ۸۵، ۸۶ و ۸۷ مجموعاً ۴ هزار و ۲۲۵ میلیارد تومان بوده که از این میزان ۲ هزار و ۲۴۲ میلیارد تومان وصول شده است. از رقم وصول شده نیز حدود ۶۰۰ میلیارد تومان به عنوان قسط پرداخت شده است و حدود هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان باقیمانده، بین سهام‌داران تقسیم خواهد شد. سود سال ۸۵ که کامل پرداخت شده و حدود ۱۶ میلیون نفر هم سود سال ۸۶ را دریافت کرده‌اند.

علاوه بر این، هزار و ۹۸۲ میلیارد تومان سود دریافت نشده وجود دارد که به دلیل بدهکار بودن برخی از شرکت‌ها، از آنها اخذ نشده است. با این حساب، در ۳ سال مذکور، حدود نصف سود حاصله، دریافت شده است که اگر مابقی هم وصول می‌شد، سود سهام عدالت افزایش پیدا می‌کرد.

تعداد ایران: پیش‌بینی شما از آینده خصوصی سازی

در کشور چیست؟

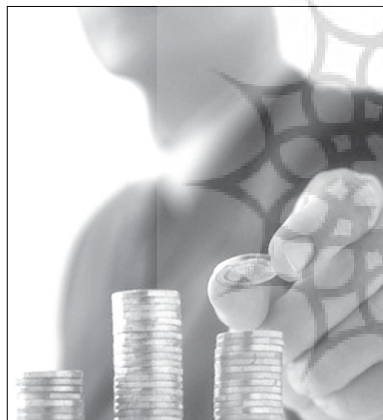
اقتصاددانان معتقدند که خصوصی سازی شبیه انقلاب

نگاهی دیگر به خصوصی سازی

شایسته سالاری کارآفرینان را دریابیم!

در فرآیند خصوصی سازی، عواملی مهم و تأثیرگذار وجود دارند که از آنها غافل مانده‌ایم.

عنوان اصل قرار گیرد و واگذاری‌های از انحصار کامل خارج شوند. در حال حاضر و پس از گذشت چند سال از شروع مکانیزم خصوصی سازی، حتی در طرح پیشنهادی مکانیزم‌های اجرایی و لایحه پیشنهادی سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، بخش خصوصی واقعی جایگاهی نداشته است.

خصوصی سازی به معنای انتقال مدیریت مؤثر شرکت‌های دولتی به تعداد معدودی از کارآفرینانی است که دارای مهارت‌ها و تجربیات مختلف در رشته‌های تخصصی اداره شرکت‌ها می‌باشند. بنابراین فروش سهام و انتقال مالکیت آن در سطح خرد به اقشار مردم، به معنای عمومی سازی است، نه خصوصی سازی. بر مبنای تعریف بین‌المللی خصوصی

چه کارهایی را هنوز انجام نداده‌ایم؟

در این خصوص، در جهت توسعه بیشتر بخش خصوصی لازم است یک قانون جامع و فراگیر "ضد انحصار" که انحصارات دولتی را از همه جهت یکی پس از دیگری بشکند و آن را به حداقل ممکن تقلیل دهد به تصویب برسد که نتیجه آن، توسعه بخش خصوصی در تمام عرصه‌های صنعت، خدمات و بازرگانی خواهد بود.

انتقاد دیگری که در فرآیند خصوصی سازی کشور باید در مورد آن بحث و تبادل نظر شود، این است که به دلیل برخی مشکلات مالی ساختاری که تعدادی از شرکت‌ها با آن دست به گریبان‌اند، تاکنون وجوه ناشی از فروش یا واگذاری تدریجی سهام بنگاه‌ها و شرکت‌های دولتی صرف نوسازی، بازسازی و به روز کردن تکنولوژی و دانش فنی مربوط در کارخانجات و واحدهای تولیدی دولتی شده است و این امر منطقاً صحیح نیست. علاوه بر آن لازم است ساختارهای مالی و عملیاتی شرکت‌ها و بنگاه‌های دولتی کم بازده، زیان‌ده و نیمه ورشکسته اصلاح شوند که در این خصوص می‌توان از صنایع نساجی به عنوان یک نمونه یاد کرد. به

سازي، باید کارآفرینان را جهت این اقدام شناسایی کرد و ویژگی‌های آنها را در سطح ملی تعریف نمود و در نهایت برای کارآفرینان خلاق، شناسنامه ویژه‌ای با کارت مخصوص بر مبنای شناسایی‌هایی که طبق شاخص‌ها و استانداردهای بین‌المللی تدوین شده، به وجود آورد.

انتقال مالکیت باید به میزانی باشد که از مدیریت مؤثر بنگاه‌ها و شرکت‌های تحت تصدی دولت در تمام بخش‌های صنعتی، کشاورزی، بازرگانی و خدماتی کاسته شود. سهام باید به صورت بلوک‌های قابل خرید و فروش در سطح ۴، ۵ و ۶ درصد کل سرمایه شرکت‌های دولتی به کارآفرینان بخش خصوصی واگذار شود و از ۵ عضو هیأت مدیره، حداقل ۲ تا ۳ عضو از کارآفرینان بخش خصوصی انتخاب شوند. نکته مثبت این امر آن است که این اعضا، به دلیل تفکر مبتنی بر شایسته سالاری، مدیران اجرایی و رده میانی را از بخش خصوصی کارآمد انتخاب می‌کنند و در نتیجه، شرکت ناخودآگاه به سوی توسعه بهره‌وری گام بر خواهد داشت. مشارکت بخش خصوصی در مدیریت مؤثر فرآیند خصوصی سازی، باید در تمامی جریان امور به

علاوه، باید به این مطلب توجه شود که اصلاح ساختارهای مالی و عملیاتی شرکت‌ها و بنگاه‌های دولتی مشمول واگذاری که از شرایط مالی مناسبی بهره نمی‌برند، نیاز به سرمایه‌گذاری مولد هنگفتی دارد که برای ترمیم آنها نمی‌توان تنها به وجود دریافتی یا دریافتی حاصل از فروش سهام یا واگذاری تدریجی سایر شرکت‌ها و بنگاه‌های دولتی دل بست، بلکه مابه‌التفاوت وجوه لازم برای اصلاح ساختارهای ضروری می‌بایستی از طریق اخذ وام‌هایی با بهره ارزان یا حتی بلاعوض از شبکه بانکی کشور پرداخت شود.

با توجه به مشکلات حال حاضر شبکه بانکی کشور، چاره‌ای جز اخذ وام‌های ارزی بلند مدت از طریق صندوق بین‌المللی پول یا بانک جهانی باقی نمی‌ماند که پیشنهاد می‌شود بازپرداخت اقساط این وام‌های ارزی با مشارکت شرکت واگذار شده از محل مزاد صندوق ذخیره ارزی یا بخشی از درآمدهای ارزی ناشی از فروش نفت و گاز در سنوات آتی، از طریق درج در ردیف‌های بودجه عمرانی دولت در نظر گرفته شود.

البته نکته مهم آن است که اگر تشخیص داده شود فعالیت شرکت یا بنگاه دولتی کم‌بازده و زیان‌ده، فاقد مزیت نسبی یا مطلق در نظام بی‌طرفانه تقسیم بین‌المللی کار است، دیگر نیازی به اصلاح ساختارهای مالی و عملیاتی این نوع از شرکت‌ها نبوده، بلکه باید به سرعت از طریق مراجع قضایی حکم توقف فعالیت آنها صادر شود. در این خصوص باید در قانون ضد انحصار، مواد قانونی در خصوص شکستن انحصار مدیریت فرآیند خصوصی سازی توسط کارگزاران هیأت حاکمه لحاظ گردد و سهم مؤثر و قابل ملاحظه‌ای از مدیریت این فرآیند به بخش خصوصی واگذار شود. البته باید در قانون ضد انحصار پیش‌بینی شود که خصوصی سازی موجب انحصارات بخش خصوصی نشود، زیرا انحصارات بخش خصوصی، به مراتب خطرناک‌تر از انحصار دولتی است.

نکته دیگری که در فرآیند خصوصی سازی باید بدان توجه شود آن است که چون این امر، به نوعی انتقال قدرت اقتصادی و به تبع آن سیاسی را در بر دارد، یک پارادوکس عملیاتی و مدیریتی در فرآیند خصوصی ایجاد می‌شود، چرا که بخش دولتی عملاً قاطعیت مدیریتی لازم را برای این برش واگذاری مالکیتی - که توأم با انتقال مدیریت و تصدی‌گری و در نتیجه انتقال سهمی از قدرت اقتصادی و به تبع آن سیاسی به بخش خصوصی است - ندارد. در نتیجه مدیریت فرآیند خصوصی سازی باید با مشارکت مؤثر و فعال بخش خصوصی کارآفرین، کارآمد و متخصص انجام گیرد.

راه درمان

کارآفرینان و بخش خصوصی در صحنه حال حاضر اقتصاد ایران، کوچک، ضعیف، وابسته به بخش‌های دولتی و ناتوان از رقابت با سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی-عمومی

و رقبای پُر قدرت خارجی هستند. برای خصوصی سازی حقیقی که تنها راه نجات اقتصاد کشورمان از بسیاری از معضلات و بیماری‌های مزمن اقتصادی است، بخش خصوصی باید این مجوز را داشته باشد که در بخش‌های بالا دستی و صنایع مادر همچون اکتشاف و استخراج نفت و گاز، با بخش دولتی مشارکت مؤثر و جدی داشته باشد.

در راستای جذب سرمایه‌گذاران خارجی، باید موانع سرمایه‌گذاری را رفع کنیم که عمده‌ترین این موانع، مشکلات قانونی‌اند. نارسایی‌های موجود در قوانین و مقررات کشورمان باعث شده کارآفرینان بین‌المللی نیز

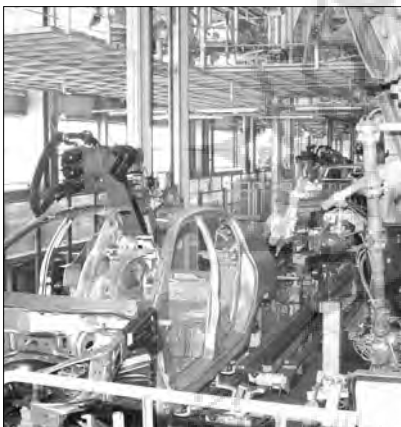
حضور بخش خصوصی در اقتصاد

گاماس گاماس!

چشم‌انداز روشنی از سرمایه‌گذاری در ایران نداشته باشند. وجود برخی ابهامات در بعضی از اصول قانون اساسی نظیر اصول ۴۴، ۸۱ و ۱۳۹ از این جمله‌اند. سرمایه‌گذاران بین‌المللی تمایل دارند قوانین استاندارد جهانی را در کشور سرمایه‌پذیر مشاهده کنند. علاوه بر این، عمده سرمایه‌گذاران خارجی علاقه‌مندند یک نهاد بین‌المللی بی‌طرف اختلافات آنها را حل و فصل کند، در صورتی که اصل ۱۳۹ قانون اساسی، بیشتر تمایل به قوانین دادگاه‌های ملی دارد تا بین‌المللی محدودیت‌های دیگری همچون قانون کار و مالیات‌ها، بخش دیگری از مشکلات قانونی سرمایه‌پذیری و سرمایه‌گذاری در کشور به شمار می‌روند. ■

انتقادات به روند واگذاری‌هایی که طی سال‌های گذشته صورت گرفته فراوان است، اما حضور بخش خصوصی واقعی در آینده اقتصاد قطعی است.

طول سال‌های اخیر، شرکت‌ها و سازمان‌های دولتی گوناگونی تحت عناوین متفاوت و به روش‌های مختلف به بخش خصوصی واگذار شده‌اند و اگر چه به سبک و سیاق این واگذاری‌ها انتقاداتی صورت می‌گیرد، اما پیدایش همین عزم می‌تواند نقطه امید برای افزایش قدرت بخش خصوصی و کاهش سلطه دولت بر اقتصاد

پس از انقلاب و با وقوع جنگ تحمیلی، به دلیل ضرورت‌هایی که در آن مقطع وجود داشت، حجم دولت افزایش چشمگیری پیدا کرد تا از این طریق، اقتصاد و جامعه در برابر تهدیدهای احتمالی، به اصطلاح "سر سلامت" عبور کنند.

تأمین نیازهای اساسی خانوار، حمایت از تولید کننده

در قبال تهدیدهای خارجی و همچنین تغییر رویکرد جوامع بین‌المللی در خصوص ایران که نتیجه آن خروج گسترده سرمایه از کشور بود، از جمله این ضرورت‌ها بودند. اما پس از این توفیق نسبی و در حالی که از شدت تهدیدات خارجی کاسته شد، معضل دیگری به وجود آمد که حاصل از گستردگی بیش از حد دولت در اقتصاد بود. این گستردگی - از آنجا که تحلیل هزینه به فایده در عملکرد اقتصادی دولت، ضعیف است - سبب شد امروز شاهد دولتی کم‌بازده، اما بزرگ در اقتصاد باشیم که طی سال‌های گذشته انتقادات فراوانی از سوی اقتصاددانان داخلی متوجه این مطلب شده است. با توجه به این امر، چهار پنج سالی می‌شود که تفکر دولت بزرگ در اندیشه مسئولان کشوری، کمی کم‌رنگ شده و به موازات آن شاهد رواج واگذاری امور اقتصادی به بخش خصوصی هستیم. تأسیس سازمان خصوصی سازی زیر نظر وزارت امور اقتصادی و دارایی، از نتایج این تغییر نگرش به حساب می‌آید. در

کشور باشد.

بر اساس گزارش سازمان خصوصی سازی، در طول ۱۹ سال واگذاری پس از انقلاب (سال‌های ۷۰ تا پایان ۸۸) مجموع ارزش واگذاری‌های صورت گرفته بیش از ۷۰۰ هزار میلیارد ریال بوده که نزدیک به ۹۵ درصد این واگذاری‌ها، از سال ۸۵ به بعد صورت گرفته‌اند. در این بین، روند خصوصی سازی سال ۸۶ با رقمی در حدود ۲۳۳ هزار و ۶۰۹ میلیارد ریال، بیشترین حجم واگذاری‌ها را که ۵۸/۱۸ درصد کل واگذاری‌ها می‌باشد، به خود اختصاص داده است. همچنین بر اساس گزارش دیگری از واحد مطالعات، برنامه‌ریزی و آمار سازمان خصوصی سازی، در پایان سال ۸۸ تعداد ۳۹ میلیارد و ۶۶۱ میلیون و ۶۲۱ هزار و ۶۸۳ سهم به ارزش ۱۰۸ میلیون و ۲۸۶ هزار و ۱۳۶ میلیون ریال به تفکیک تدریجی، ترجیحی، بلوکی و بابت رد دیون از سوی دولت به بخش خصوصی واگذار شده است. نکته قابل توجه این است که رقمی بالغ بر ۹۱ میلیون